

Makale Bilgisi / Article Info

Geliş / Received: 04.05.2024

Kabul / Accepted: 22.08.2024

Çeviri / Translation

ÜÇ KIZ MASALI*

Fatih TEPEBAŞILI**

Öz

Dokumacılıkla geçimlerini temin eden üç kız kardeş padişahın geceleri lamba yakılmasını yasaklamasından mağdur olurlar. Açlıktan ölmek için yasağı çiğnerler. Pencereleri sıkıca kapatıp yaktıkları lamba ışığında dokumaya devam ederler. Bu arada padişah ise kılık değiştirerek geceleri denetime çıkar. O gün tesadüfen bu ailenin evinin önünde durarak kardeşlerin konuşmaları dinler.

Kızlar birbirleriyle hayallerini paylaşmaktadırlar. Üç kızdan ilk ikisi sarayda çalışan hizmetçi, ahçıyla vs. evlenerek sıkıntılardan kurtulmak isterken, en küçük kardeşin hayali ise banyo sonrası havluları kapıya getiren bir padişahın kendisine “efendim” diyerek hizmet etmesidir.

Özellikle son konuşmaya anlam veremeyen padişah bunları ertesi gün saraya getirtir ve akşamki sözlerini tekrarlatır. İlk iki kız aynı sözleri tekrarlayınca onları dilekleri doğrultusunda sarayındaki bu kişilerle evlendirir. İnatçı küçük kızın arzusunu ise farklı günlerde üç defa tekrarlatır, sonuncusunda da bu dileğini değiştirmesini ister. Naciye adlı bu kızcağız zindana atılmayı bile göze alarak ısrarından vazgeçmez. Padişah öfkelenir ve onu öldürmesi için cellada teslim eder. Fakat oturdukları muhitteki insanların aşığılayıcı davranışlarından dolayı zor günler geçiren cellat ve karısı, Naciye isimli bu kıza acır ve evlat edinir. Evleri şenlenir.

Naciye büyüdüğünde de dileğini unutmaz. Üvey babasına mor, kırmızı ve beyazlı renkli üç farklı elbise aldırır. Bunları giyinerek farklı günlerde üç defa sarayın kapısına dayanır. Dil dökerek kapıcıya kapıyı açtırır. Adamcağız içmesi için suyu getirdiğinde bütün aramalarına rağmen Naciye’yi yerinde bulamaz. Cellat önce şaşkınlık geçirir ve ardından ise bayılır. Sonuçta sarayın kapısı gece boyunca açık kalır. Padişahın huzurunda müşkül duruma düşen vezir bu rezaleti savuşturmak için ertesi gün kapıyı kendisi bekler. Benzer bir süreç sonucunda o da aynı şekilde bayılır. Olup bitenlere bir anlam veremeyen ve güvenliği için endişe duyan padişah ertesi gece kapıyı beklemek ister. Becerikli Naciye ona da kapıyı açtırır. Hilelerle hayalini gerçekleştirir: Padişah, onun kapıdan dışarı tek tek uzattığı ayaklarına tek tek terliklerini giydirebilir. Bu hizmet sayesinde Naciye’nin ilk dileği yerine gelir. Ardından da padişahın sırtını sıvazlayıp memnuniyetini belirtmesiyle ikincisi de gerçekleşir. Bu andan itibaren özür dileyerek kimliğini ifşa etmesi üzerine de, padişah, geçmişte verdiği karara pişman olurken, celladın davranışına sevinir. Sonuçta Naciye ve padişah bir düğünle evlenirler.

Anahtar Kelimeler: Türk Masalı, üç kız masalı, padişah, üvey evlat, dileğin gerçekleşmesi.

* Friedrich Schrader (1865-1922) tarafından Almancaya çevrilen bu masalın içinde yer aldığı eser: KAUFMANN M. R. (Hrsg.) (1916) “Türkische Erzählungen”. München: Delphin. Seçkide ayrıca “Sabır Taşı” isimli başka bir Türk Masalı daha bulunmaktadır. Kitapta masalların alındığı kaynaklar zikredilmemiştir. Hindoloji alanında doktorası bulunan Schrader kaldığı dönemde (1891-1918) İstanbul’un kültürel ve politik hayatında yazar, gazeteci, çevirmen ve politik aktör olarak önemli roller oynamıştır. Aynı zamanda Türk tarihi ve kültürüyle yakından ilgisi bulunmaktadır. Onun K. Çalışkan tarafından Türkçeye çevrilen (2015) kitabı: “İstanbul (100 Yıl Öncesine Bir Bakış) İstanbul: Remzi. Hakkında tanıtıcı bir yazı için: BÜTÜNER Z. (2018) Osmanlı’da Alman Sosyal Demokrat: Friedrich Schrader”. Erciyes Dergisi, Sayı 488, s. 25-29

** Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya/Türkiye. ftepebasili@erbakan.edu.tr. ORCID: 0000-0002-9412-2337

FAIRY TALE OF THREE GIRLS

Summary:

Three sisters, who earn their living by weaving, are victimized by the sultan's ban on lighting lamps at night. They break the ban to avoid starvation. They close the windows tightly and continue weaving under the light of the lamp they turn on. Meanwhile, the sultan disguises himself and goes out for inspection at night. That day, by chance, he stops in front of this family's house and listens to these girls' conversations.

The girls share their dreams with each other. The first two of the three girls were servants, cooks, etc. working in the palace. While she wants to get rid of troubles by getting married, the youngest girl's dream is to have a sultan who brings towels to the door after bath and serve him by calling him "sir".

The sultan, who could not make sense of the last speech in particular, brought them to the palace the next day and made them repeat his words from the evening. When the first two girls repeat the same words, he marries them to these people in his palace in accordance with their wishes. He makes the stubborn little girl repeat her wish three times on different days, and asks her to change her wish in the last one. This girl named Naciye does not give up her insistence, even risking being thrown into the dungeon. The sultan becomes angry and hands him over to the executioner to kill him. However, the executioner and his wife, who are having a hard time due to the degrading behavior of the people in their neighborhood, take pity on this girl named Naciye and adopt her. Their homes become festive.

Even when Naciye grows up, she does not forget her wish. She makes her stepfather buy her three different dresses: purple, red and white. He wears these and goes to the door of the palace three times on different days. He coaxes the doorman to open the door. When the guy brings him water to drink, he cannot find Naciye despite all his searches. The executioner was astonished and then fainted. As a result, the gate of the palace remained open throughout the night. The vizier, who is in a difficult situation in the presence of the sultan, waits at the door himself the next day to avoid this disgrace. As a result of a similar process, he also faints in the same way. The sultan, who cannot make sense of what is happening and is worried about his safety, wants to wait at the door the next night. Resourceful Naciye gets him to open the door too. He realizes his dream with tricks: The Sultan puts his slippers on his feet, one by one, as he puts them out the door. Thanks to this service, Naciye's first wish comes true. Then, the second one takes place as the sultan pats him on the back and expresses his satisfaction. From this moment on, after he apologizes and reveals his identity, the sultan regrets the decision he made in the past and is happy with the executioner's behavior. As a result, Naciye and the sultan get married in a wedding.

Keywords: Turkish fairy tale, fairy tale of three girls, sultan, stepchild, wish fulfillment.

Üç Kız Masalı

Bir zamanlar geçimini el işleriyle kıt kanaat temin eden üç kız kardeş yaşıyordu. Bu dünyada ne para pulları ne de malı mülkleri olmadığından gece gündüz dokuma yapmaları gerekiyordu. Hazırladıkları keten kumaşlarla geçimlerini sağlıyorlardı. Yoksulluklarına rağmen hayat doluydular. Dokuma yapan ellerinden başka hiç kimseye şükran borçları yoktu.

O yıllarda ülkeyi idare eden sultan, tuhaf bir duyguya kapılarak geceleyin şehirde ışık yakılmasını yasakladı. Emri duymayana duyurdular. Evet, bu da oldu. Ayrıca emre itaat etmeyenin idamı da kesindi.

Bu zalim kararı işiten üç zavallı kız kardeş ne yapmaları gerektiğini bilemediler. Zira gündüz güneş ışığında ördükleri dokumaları onları geçindirmiyordu. Sefaletleri diz boyuydu. Neredeyse açlıktan ölecektiler. Üzüntü ve çaresizlik de cabasıydı.

Bir gün canımıza tak etti deyip yasağa rağmen geceleyin de çalışma kararı aldılar. Kulübelerinin pencerelerini kilimle sıkıca kapattılar. Gaz lambalarının cılız ışığı altında işe koyuldular. Dertlerini bir yana bırakıp önceden olduğu gibi günlerini şen şakrak geçirmeye başladılar.

Diğer taraftan sultan da boş durmuyor her gece tebdil kıyafet sokaklarda tur atma alışkanlığını sürdürüyordu. Olacak ya bugün de tesadüfen üç kardeşin evinin önünden geçiyordu. Aslında uzaklardan evdeki cılız ışığı çoktan fark etmişti. Emrine karşı gelinmesinden dolayı öfke doluydu. Nasıl cüret etmişlerdi! İçeride kendisini öldürmek isteyenlerin bulunabileceğini düşündüğünden evde konuşulanları dinlemek için bir köşeye saklandı. Zira eski zamanda devleti yönetenler kendilerini tahttan indirmek isteyenlerin yaptığı toplantı ve tuzaklardan çok korkarlardı. Lakin bu küçük yuvadaki üç bacının ne böyle bir niyeti ne de faaliyeti vardı. Kendi aralarında gülerек eğlenerek işlerinin başlarında oturuyorlardı. Bu arada en büyük abla söze başladı.

Kızlar! Böyle yaşamaktan bıktık artık! Gece gündüz didiniyor, bir şeyler ortaya koyuyoruz ama yiyeceğimizi yeterince kazanamıyoruz. Padişahımız keşke halimize tanık olsa da beni sarayın pasta ustasıyla evlendirirse. O zaman dilediğimce pasta yer, padişahımıza dualar ederdim.

Padişah bu konuşmaların hain değil de haşarı birkaç çılgın kız olduğunu anladı. İçin için çok sevindi ve gevezeliklerinden memnuniyet duydu. Kendi kendine sakince:

-Bunların dileklerini karşılayacağım, dedi.

Ardından da konuşmanın devamını beklemeye başladı.

Diğer yandan ortanca kız ise ablasının düşüncesini paylaşıyordu.

-İnsan kırk gün arka arkaya baklava yerse nihayet ondan bıkkınlık duyar, bir daha yüzünü görmeye katlanamaz. Her gün de baklava yenmez ki! Yerinde olsam ben sultanın aşçısıyla evlenmek isterdim. Nefis lezzetlerle ve türlü türlü güzelim yemeklerle günümü gün ederdim.

En küçük kardeş onların bu sözleri karşısında sustu. Fakat diğerleri ısrarla onun da hayalini sordular. Bir müddet sonra gözleri gülerек,

-Gidin başımdan sizi gidi ağgözlü kedicikler! Tek düşünceniz oburca tıkmak! Benim dileğim sizinkinden biraz farklı: Padişahın benim banyo eşyalarımı taşımasını, terliklerimi ayağıma giydirmesini ardından da omuzuna dokunarak “sevgili uşağım, hizmetlerinden dolayı senden çok memnunum demek isterdim, dedi

Gizlendiği yerden bu küstahça sözleri işiten padişahın kaşları çatıldı. Çabucak sarayına geri döndü. Ertesi gün vezirine onları sarayına getirtmesi gerektiği emrini verdi.

Vezir de denildiği gibi kızları yaka paça saraya getirtip huzura çıkardı.

Padişah abladan başlayarak dün gece tuttıkları dilekleri sordu: Sultan, büyük kızın sarayın baş pasta ustasıyla evlenmek isteğini itiraf etmesi üzerine, bin altın değerinde bir çeyiz hediyesi verilerek böyle bir ustayla evlendirilmesini emretti. Ardından ortanca kız da dileği doğrultusunda evlendirilerek hayaline kavuştu. İşler yolunda gidiyordu. Sırada küçük kız vardı. Sultan yüzünü

buruşturarak ona da dileğini sordu. Kız, sultanın dün gece kendi aralarında neler konuştuklarını işittiğini çoktan anlamıştı. Yalan söylemek boş yere vakit kaybıydı! O yüzden de sözlerine şöyle başladı:

-Efendim! Niye yalana başvurayım! Zaten dün gece her şeyi duymuşsunuz! Ben sarayın hamamında yıkanmak istiyorum. Bunun dışında benim özel eşyalarımı taşımanızı ve terliklerimi ayağıma giydirmenizi bekliyorum! Ve ardından da ...

Sultan bu konuşmayı yarıda kesti. Bir emir ile onu karanlık zindanlardan birine attırdı. Kızcağız aç ve susuz bir gün orada kalınca ertesi gün onu tekrar huzura getirtti. Ve sorusunu bir kez daha tekrarladı. Aynı cevabı bir kez daha duyduğunda ise öfkesinden daha da çılgına döndü, onu işkence de yapılan, ağır suçlular için düzenlenmiş başka bir daracık hücreye attırdı. Ertesi gün yine çağırttı. Kızcağız on yıl yaşlanmış gibiydi. Sultan onun bu haline acımaksızın sorusunu tekrarladı ve bu defa başka bir dilek dilemesini emretti. Fakat inatçı kız hiçbir şekilde dileğinden vazgeçmedi. Sultan isterse defalarca ısrar etsin, ileride pişmanlık duyacağı acımasız emirler verse bile kararı kesindi. Padişah boş yere uğraşmak yerine idam edilmesi için kızın cellada teslim edilmesini buyurdu.

Kızcağız genç ve güzeldi. Gün boyu pek çok insanın kafasını koparan cellat bu masuma acımak da gecikmedi. Zira zavallı kızın hiçbir suçu yoktu. Dudaklarından yalnızca birkaç düşüncesiz boş söz dökülmüştü. Bu baş belası mesleğe nereden bulaşmıştı! Sultanın emri de kesindi. İnsan ne haddine karşı koysun! Yapması gereken onu darağacına çıkartmaktı.

Bu kız sadece güzel değil ayrıca akıllıydı da. Celladı baştan aşağı süzmüş, gözlerinden onun kendisine acıdığını fark etmişti. O anda içinde ümit çiçekleri açıldı. Darağacına doğru yürüdüklerinde yalvarmaya başladı, celladın yüreğini yumuşatmak istiyordu. Cellat da mesleğine rağmen içinde acıma duygusu taşıyordu:

-Bu zavallı ve güzel varlığı nasıl yok edeyim, aksi takdirde vicdan azabından ölürüm!

Böylece onu darağacın yerine kendi evine götürdü hatta yetmedi evlatlık edindi. Zaten hiç çocukları yoktu.

Muhitlerinde öteden beri aşağılanan Cellat ve karısı, gölgedeki hayatlarına güneş gibi doğan bu yavruyu çok beğeniyorlardı. Zira kimse evlerinin kapısından içeri adım atmıyor, karşılaştıklarında selam yerine yüz çeviriyorlardı. Bu küçük Naciye –evet kızın adı böyleydi- bütün küçümsemeleri unutturmuştu.

Bu arada zaman akıp gitti. Sultan da talihsiz bu kızın çoktan kafasından silmişti. Naciye yeni ailesinin gönlünü kazanmış günlerini gün ediyordu. Bir akşam kanlı görevinden eve döndüğünde cellada sokuldu.

-Tatlı babacığım! Senden isteklerim olacak. Bana birisi menekşe, diğeri kırmızı ve üçüncüsü ise beyaz üç tane elbise al! Aynı şekilde terlikler de olsun! Bir tane de fener isterim...

Tamam canım yavrum! İnşallah yarın hepsini alıp getireceğim.

Ve ertesi gün bütün elbiseler geldi.

Akşamın bir vaktinde Naciye menekşe renkli elbisesini deneme amaçlı giydi. Sanki menekşe bahçesindeymiş gibi görünüyordu. Üvey anne ve babası sevinçten uçuyorlardı. Çok geçmeden yorulduğu bahanesiyle odasına çekildi. Burada vaktin biraz daha geçmesini bekledi. Ardından da fener ile yola koyuldu. Hedefindeki saraya ulaşana değin uzunca bir süre yürüdü. Bir noktada durarak elbisesinin üzerine toz toprak serpti. Bilerek derin derin nefes alıp soluk soluğa kaldı. Yanakları iyice kızarmıştı.

Sarayın kapısını büyük bir telaşla çaldı. İçerdeki ses, kapının önünde kimin durduğunu sordu. Naciye bu andan itibaren hünerlerini göstermeye başladı. Güya o, hayatına kastedecek kötü kalpli insanlardan kaçıyormuş. Saklanabileceği, kalabileceği bir yer arıyormuş. Kapıcı burasının sultanın sarayı olduğundan ona kapıyı açamayacağını belirtti. Kız ise kapının açılmasını ve ona bir iyilik gösterilmesinde ısrar ediyordu. Sonuç olumluydu. Nihayetinde ağır demir kapı gürültüyle açıldı... Sarayın ak saçlı yaşlı kapı bekçisi yüzünü buruşturarak çabucak gitsin diye kızın fenerini yeniden

yaktı. Fakat Naciye sözlerinin arasına içmek istediği suyu da karıştırdı. Hatta adamı acındırmak için ses tonunu ayarladı. O da zaten fikir değiştirmiş bu kız için her şeyi yapmaya hazırды. Beklemesini işaret ederek:

-Sana büyük vezirin özel kâsesinde su ikram edeceğim. Söyle bakalım senin ismin nedir?

Kız beklemeden cevap verdi:

-Mor Menekşe!

Kız, kapıcı sırtını döndüğünde geldiği gibi çabucak kayboldu.

Kapıcı elinde gümüş bir testi ve altından bir kâseyle geldiğinde kız çoktan gitmişti. Adam peşi sıra oralarda arandı, defalarca adını çağırırdı fakat hiçbir yerde bulamadı.

Yaşlı kapıcı bu kızın bir anda kaybolmasını bir türlü kavrayamamıştı. Çok geçmeden bir köşeye yığıldı kaldı, bayılmıştı. Bu arada sarayın kapısı ardına kadar açık kalmıştı. Onun ertesi sabah kapının arkasında derin uykudayken bulunması hiç de mucize olmayacaktı! Onu uyandırırken:

-Ah sevgili Mor Menekşem! Şimdi seni kaybetmiş oldum!

Çevrede bakışan insanlar bu sözlere bir anlam veremediler. Padişah ise sarayın kapısının böyle dikkatsizce korunmasına hiddetlendi. O yüzden büyük vezirini yanına emretti ve bu olayın nedenini açığa çıkartmazsa kötü sonuçlara katlanması gerektiği şeklinde tehdit savurdu. Vezir ise ertesi akşam kapıyı kendisinin bekleyeceğine söz verdi.

Kız da boş durmadı, ertesi akşam için kırmızı elbisesini giyinerek sarayın kapısında yeniden gözüktü. Bir kez daha aynı hikâyeyi tekrarladı. Kapı bekçisi kılığındaki büyük vezir de ona kapıyı sonuna kadar açmaktan çekinmedi. Evet, o da bu tatlı dilli Naciye'yi görür görmez bayılmıştı. Adını sordu. Kız isminin Kırmızı Menekşe olduğunu söyledi ve ondan sevgi ışığı bekledi. Muhteşem görünüyordu. Gönlünü kaptırdığından vezirin eli ayağı birbirine karışıyordu.

Naciye, karşısındaki kişinin bilindik kapıcılardan birisi değil de makam sahibi bir şahsiyet olduğunu çoktan anlamıştı. İşveyle ona hitap etti:

-Canım kapıcı! Babacık! Bana acıyınız! O kadar yol yürüdüm ki susuzluktan kırılıyorum. Bir yudum suya muhtacım!

Kapıcı itaat içinde:

-Emrini bütün içtenliğimle yerine getireceğim. Sultanım! Canım efendim! Size sultanın özel kaplarında su ikram edeceğim.

O daha sırtını dönmemişti ki Kırmızı Menekşe hızlı adımlarla uzaklaştı. Büyük vezir geri döndüğünde güvercinin çoktan uçup gittiğini keşfettiği anda baygın vaziyette yere yığıldı. Sarayın kapısı yine açık kalmıştı. Kapının arkasında kendinden geçmiş halde bulduklarında veziri uyandırmaya çalıştılar. Adamcağız "Kırmızı Menekşem seni niye kaybettim ki?" diye mırıldanıyordu. Sultanın kafası karışmıştı. Bu adam ne saçmalıyor diye biraz söyledikten sonra ertesi akşam kapıyı kendisi beklemeye karar verdi.

Naciye ertesi akşam beyaz elbisesini giyindi. Yine sarayın kapısına dayandı. Kılık değiştiren sultan ona kapıyı açtı. Naciye, sultanı anında tanımıştı. Kendisine bir tuzak kurduğundan emindi. O yüzden görünümüne işve kattı, tatlı bir dil ile konuşmaya çalıştı. Kötü niyetli insanların takibine dair malum hikâyeyi anlattığı esnada sultan da çoktan onun cazibesine kapılmıştı. Bir müddet şaşkınlıkla etrafına bakındı. Kız gitmeye yeltendiğinde sokaklarda kötü adamların arasına karışmasına gerek olmadığını, dilerse burada kalabileceğini önerdi. Naciye, annesinin hastalığını ve onun için alacağı ilaçları bahane gösterdi. Sultan çare olarak sarayın hekimini göndermek istediysede kız ısrarla kabul etmedi. Başka bir bahane buldu, güya arkadaşlarıyla hamama gideceğini hatta eşyalarını kolundaki bohçasında taşıdığını söyledi. Sultan, sarayın haremdeki hamamda yıkanabileceklerini ve ayrıca burada kalabileceğini belirtti. Daha bu sözler onun ağzından çıkar çıkmaz kız hemen kabul etti. Sultana, kendini öncelikle hareme yollamasını rica etti. Sultan önde o arkada giderken Naciye konuşmaya başladı.

Bekçi baba! Kapıcı babacık! Şimdi sen benim gibi bir kızcağıza, içinde banyo eşyaları bulunan şu bohçayı nasıl taşıttırırın! Bana neler layık görüyorsun böyle!

Bu sözleri işiten sultan, bohçayı alıp kendisi taşımak için davrandı. Önde giderken bir elinde fener diğerinde bohçayı taşıyordu. Aslında ona çoktan abayı yakmıştı. Naciye'yle evlenip onu sultanın sultanı diye haremine katacağı.

Sultan bir müddet hamamın kapısında sakince bekledi. İçeriye tahta terlik konulmamıştı. Çok geçmeden Naciye'nin sesi duyuldu, nasıl olurdu da sarayın hamamında bu terliklerden bulunmazdı. Çıplak ayaklarla soğuk mermerlere basınca insanın ayakları üşüyormuş. Kızın daha ağzı kapanmadan sultan ileri atıldı. Bir yerlerden bulup getirdi ve haber etti. Kız, ayaklarını içeriden dışarı padişaha doğru uzattı onun önce sağ tekini ardından sol tekini giydirmesini sağladı. Naciye çok geçmeden daha doğrusu hemen çıktı dışarı. Ablalarına söylemiş olduğu dileği şimdi kısmen yerine gelmişti. Sadece bir tanesi eksikti... Bunu unutmamıştı. O yüzden nazikçe sultanın omuzuna dokundu, gülerek

-Göstermiş olduğunuz hizmetinizden bahtiyarım. Padişahımız şimdi bir şeyler öğrenme sırası sizde. Kadınların bir talebi olursa yerine getirilmesi aşamasında cellat bile engel olamaz. Bunu unutmayınız.

Padişahın kafasında şimşekler çaktı. Kızı tanımıştı. Şaşkınlık içerisinde:

-Nee! Hani cellat seni öldürmemiş miydi?

-Hayır padişahımız!

- Tanrı vadesi dolmayan birisini her yerde korur. Yazgımız değişmez.

Gel gör ki padişah cellada hiç de kızmamıştı, hatta onun bu davranışına tam aksine sevinmişti. Yetmedi böyle bir emri verdiği için kendi kendine hayıflandı. Zira kızcağız melekler gibi güzel, masum ve saf biriydi.

Padişah ona hitaben:

-Allahın emriyle benim eşim olmayı kabullen veya kötü kalpli birisi olarak teklifimi geri çevir.

Kız hemen sultanın ayaklarına kapandı.

-Efendim beni affediniz! Ne yaptıysam yalnızca Tanrının gücünü ve kudretini size gösterebilmek içindi. Kötü bir niyetim yoktu. Yaptığımız teklif hayallerimin ötesindedir. Benim gibi biçare bir kızcağızla evlenme onurunu göstermeyi kendinize yakıştırmasanız bile artık kaderime razı olacağım.

Ardından kırk gün kırk gece neşe dolu düğün şenlikleri düzenlendi. Padişah ve eşi ömürlerinin bundan sonraki kısmını mutluluk ve refah içinde geçirdi.